

Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Історія та теорія виконавства

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Інструментально-оркестрове мистецтво

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfknukim.mk.ua/course/view.php?id=777>

Рік навчання: I Семестр: I, II

Викладач: Іванова В.Л. (лекції, підсумковий контроль)

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія та теорія виконавства» є вибірковою освітньою компонентою навчального плану як вибіркова складова, що дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію. Після вибору ця дисципліна стає для студента обов'язковою та спрямована на формування професійних знань, які допоможуть розширити загально-музичний інтелект студентів, а також розвинути вміння орієнтуватися у видах і формах інструментального виконавського мистецтва.

Мета: формування професійних знань музиканта виконавця, педагога, керівника творчого колективу, які спрямовані на розвиток та розширення загально-музичного інтелекту студентів; виховання орієнтації у видах і формах інструментального виконавського мистецтва завдяки знайомству з історією його виникнення та розвитку; вироблення професійних знань у галузі теорії та історії виконавства, що у комплексі приводить до поглиблого розуміння функцій та задач різновидів музичного виконавського мистецтва.

Завдання курсу:

- розширення знань в галузі теорії, історії, естетики музики;
- набуття навичок аналізу музики;
- розвиток вміння орієнтуватися у стилях, жанрах, видах, формах інструментального виконавства.

Предметом є вивчення основних історичних етапів формування виконавського мистецтва, засвоєння базових теоретичних понять з курсу.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
5	150	66	84	Іспит

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
<i>Тема 1.1. Музика як вид мистецтва. Первінні форми музичного виконавства</i> Музика з точки зору класифікації мистецтв. Синкретичний характер стародавніх форм музикування. Виконавство в умовах обрядового і побутового музикування. Виділення музики в самостійний вид мистецтва в період розкладу первісного строю. Перші системи нотної фіксації (клинописна, буквenna). Становлення музичного мистецтва. Типи музичного мистецтва. Соціокультурні функції музики. Виконавський характер музичного мистецтва. Процес виконання, як фізична реалізація музики. Музичні інструменти, класифікація Е.Горнбостеля – К.Закса. Музичний жанр і музичний стиль, як відображення системи культури.	2	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	
<i>Тема 1.2. Музично-інструментальне виконавство античного періоду, Середньовіччя та епохи Відродження</i> Середньовіччя та епохи Відродження Трактування музики в античному суспільстві. Античні форми виконавського мистецтва. Музичне життя та інструментарій Стродавньої Греції і Риму. Первінні форми світського музикування. Передумови формування професійного музичного виконавства; музична освіта. Напрямки розвитку інструментального виконавства – сольне, групове (ансамблеве), колективне (оркестрове). Прикладні форми музикування в релігійному культі в епоху Середньовіччя. Фіксація музики умовними знаками (невми, ноти). Розвиток поліфонічного мистецтва та музичного інструментарію. Теоретики	2	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	

музики епохи Середньовіччя. Лицарська культура і мистецтво бродячих народних музикантів. Десакралізація мистецтва, формування світського культурного життя суспільства. Розвиток композиторських шкіл. Розуміння стилю в мистецтві як сукупності особливостей, що відрізняють одні явища від інших.				
<i>Тема 1.3. Інструментальне мистецтво XVII-XVIII століть</i> Зародження барокового стилю наприкінці XVI століття. Зародження мажоро-мінорної системи, виникнення нових музичних жанрів і форм. Тенденція відділення музики від слова. Повне знищенння скоморошества на Русі. Музичний інструментарій епохи бароко. Активне розповсюдження європейських інструментів – органа, клавесина і клавікорда. Розвиток загальноєвропейських інструментів: скрипки, віоли да гамба, гітари труби, тромбона. Виникнення масштабних циклічних форм – концертів, сюїт, сонат. XVII – XVIII ст. – Формування класичного стилю, розвиток нових інструментальних жанрів. Розквіт сольного та оркестрового виконавства. Діяльність віденських класиків. Розвиток інструментальної віртуозності, завершення формування симфонічного оркестру. Молоточкове фортепіано – попередник сучасного рояля. Формування точного запису нотного тексту.	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	
<i>Тема 1.4. Музичне виконавство в XIX столітті</i> Розподіл діяльності композитора і виконавця на початку XIX ст. Формування нового типу виконавця-інтерпретатора та виконавця-віртуоза. Романтизм, як художній стиль в музиці XIX ст. Нові просторово-акустичні умови музичування у великому концертному залі, їх вплив на музичний інструментарій і способи звуковидобування. Виконавська діяльність найбільших музикантів, що ознаменувала початок сучасного виконавського мистецтва. Формування національних виконавських шкіл, напрямків і стилів XIX століття.	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	

Виникнення акордеона, саксофона. Винахід на межі XIX–XX ст. грамзапису – засобу фіксації конкретного виконавського процесу і поширення музичної культури в суспільстві.				
<i>Тема 1.5. Становлення інструментального виконавства в Україні. Кобзарство, як виявлення духовної культури українського народу</i> Колективне музикування – як перша форма народного інструментального мистецтва. Ансамблеве музикування як форма інструментальної гри. Народні музики – неодмінні учасники усіх свят, весільних обрядів та ін. Історія виникнення та розвиток цимбал. Корінна реконструкція цимбал будапештським музичним майстром В.Шундою на початку XIX ст. Народні ансамблі – «тройста музика». Кобза в Україні. Кобзарські братства. Репертуар кобзарів – думи, народні, історичні, суспільно-побутові, обрядово-весільні, ліричні пісні та інші. Кобзарство на початку XX ст. Роль Гната Хоткевича в розвитку кобзарського мистецтва в Україні. Кобзар Остап Вересай. Функціонування бандури в Україні. Реконструкція бандури та поява талановитих бандуристів. Створення професійної школи.	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	
<i>Тема 2.1. Історичний розвиток смичкових інструментів</i> Поява скрипкового сімейства (скр, альт, віолончель) – результат тривалого шляху еволюції смичкового інструментарію. «Аристократичний» струнний інструмент віола. Віольне (гамбове) сімейство у феодальній культурі XVI-XVII століть. Віоли з резонансними струнами (віоль д'амур). Відмінність у конструкції і різниця виразних засобів віоли та скрипки. Формування основних інструментальних жанрів сонати і концерту у рамках смичкової музики. «Церковний» і «камерний» стилі інструментальної музики. Народний вплив у скрипкову музику. Зв'язок з оперним мистецтвом. Вокальна	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	

<p>трактовка скрипки Італії. Скрипка у ранньому оркестрі і ансамблі. Поступовий розвиток мелодичних і технічних можливостей скрипки у зв'язку з розвитком інструментарію.</p> <p>Арканджело Кореллі – голова римської скрипкової школи. Творчість Джемініані Локателлі – попередник Паганіні. Джузеппе Тартині – один з видатних італійських композиторів-скрипалів XVIII століття.</p> <p>Особливості використання скрипки у німецькій музичній культурі (поліфонія, подвійні ноти, акорди, скордатури, високий регістр, штрихи). скрипкові твори Й. С.Баха.</p> <p>Інструментальна творчість Г.Ф.Генделя.» Кончерті гроссе», трисонати, скрипкові сонати.</p> <p>Скрипка, альт у творчості Гайдна і Моцарта. Скрипка в оркестрі віденських класиків XVIII століття. Демократичні витоки квартетного жанру і його розвиток у віденській школі. Скрипка, альт в квартетах камерних творів Гайдна, Моцарта. Концерти і сонати Гайдна для скрипки. В.А.Моцарт – автор скрипкової Школі. Видатний скрипаль свого часу. Скрипкові концерти і сонати Моцарта. Концертна симфонія для скрипки і альта. Стиль виконання творів Моцарта.</p> <p>Розвиток вітчизняного скрипкового мистецтва (Б. Которович, Ю. Башмет).</p>				
<p><i>Тема 2.2. Виконавство на духових інструментах</i></p> <p>Середньовічний Схід. Духові інструменти і виконавство на них.</p> <p>Духові інструменти Сходу – попередники і прототипи європейських середньовічних духових інструментів. Мюзет, шнабельфлейта, блокфлейта, швегель і русифайф.</p> <p>Інструментальне мистецтво Італії XVI століття. Венеціанський музичний стиль. Творчість А. Габріелі (1510-1586) і Дж. Габріелі (1557-1612). Роль духових інструментів в їхніх творах.</p> <p>Поява фагота. Сімейство фаготів. Прагнення до хроматизації духових інструментів і вдосконалення</p>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	100

<p>клапанного механізму духових інструментів.</p> <p>Технічне вдосконалення поздовжньої флейти. Поява гобоя, його конструктивне вдосконалення і різновиди: альтовий і теноровий гобої. Завершення процесу формування валторни: від лісowych рогів до натурального інструменту з циліндричним свердлінням стовбура інструменту і чашеообразним разтрубом.</p> <p>Розквіт музичної культури Англії в кінці XVII століття. Г. Перселл (1659-1695) і його інтерпретація духових інструментів.</p> <p>Введення кларнета в партитури композиторів І. Х. Баха, Р. Кайзера, Ж.Рамо, Г. Генделя. А. Вівальді (1678-1741) – засновник концертного жанру для духових інструментів.</p> <p>Оперна реформа К. В. Глюка і його новації у використанні духових інструментів Конструктивні зміни духових інструментів другої половини століття: флейти (Тромлітц, Поттер Тейса і ін.), гобоя (Делюс, Грензер, Гофман, А.та Дж .Безоцці), кларнета (І.Беер, Ж.Лефевр, А.Штадлер), фагота. Створення бассетгорн. Удосконалення валторни (Гампель) і труби (Вегель і Штейн).</p> <p>Удосконалення Бетховеном складу класичного оркестру. Ф. Шуберт – родонаочальник романтизму в камерно-інструментальної музики. К. М. Вебер (1786-1826) – видатний представник романтичного музичного мистецтва. Творчість для духових інструментів композитора І. Гумеля (1778-1837). Г.Берліоз – найбільший новатор оркестру. Його трактат про інструментування. Р.Вагнер – послідовник Берліоза в сфері інтерпретації духових інструментів у симфонічному оркестрі.</p>				
<p><i>Тема 2.3. Історія органного мистецтва</i></p> <p>Перший орган (гіdraulос; також hydraulikon, hydraulis – «водний орган») імовірно винайшов грек Ктезібій, що жив в Олександриї Єгипетській в 296-228 pp. до н. е.</p>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування,	100

<p>XVII-XVIII століття – «золоте століття» органобудування і органного виконавства. Органи цього часу відрізнялися красою і різноманітністю звучання; виняткова темброва ясність, прозорість робила їх чудовими інструментами для виконання поліфонічної музики. Багато чудової музики було написано для цього інструменту різними композиторами, в тому числі І.С.Бахом. Найчастіше писали для «барокового органу», який мав більше поширення, ніж органи попередніх або наступних періодів.</p> <p>Починаючи з XVIII століття композитори включають орган в ораторії. А в XIX столітті він з'явився і в опері. Як правило, це було викликано сценічною ситуацією – якщо дія відбувалася в храмі або біля нього. Романтизм XIX століття, з його прагненням до експресивного оркестрового звучанню, впливну на органобудуванні і органну музику; майстри намагалися створити інструменти, що являють собою «оркестр для одного виконавця», в результаті ж справа звелася до слабкої імітації оркестру. Разом з тим в XIX і XX ст. в органі з'явилося багато нових тембрів, а також були зроблені суттєві уdosконалення в конструкції інструменту. Тенденція до створення дедалі більших органів досягла кульмінації в величезному, що налічує 33112 труб, органі в Атлантік-Сіті (шт. Нью-Джерсі).</p>			тезування, аnotування, вирішення завдань	
<p><i>Тема 2.4. Історія виконавства на клавішно-щипкових інструментах</i></p> <p>Назва «клавесин» (у Франції; арпсіхорд – в Англії, кільфлюгель – в Німеччині, клавічембало або скорочено чембало – в Італії) збереглося за великими інструментами крилоподібні форми з діапазоном до 5 октав. Існували також менші за розмірами інструменти, зазвичай прямокутної форми, з одинарними струнами і діапазоном до 4 октав, що називалися: епінет (у Франції), спінет (в Італії), верджінел (в Англії).</p> <p>Клавесин застосовувався як сольний,</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою:	
			конспектування, тезування, аnotування, вирішення завдань	100

<p>камерно-ансамблевий і оркестровий інструмент.</p> <p>Творцем віртуозного клавесинного стилю був італійський композитор і клавесиніст Д. Скарлатті (йому належать численні твори для клавесина); засновник французької школи клавесинистов – Ж. Шамбоньєр (популярні були його «clavecin p'essi», 2 кн., 1670).</p> <p>Серед французьких клавесиніст кінця XVII-XVIII ст. – Ф.Куперен, Ж.Ф.Рамо, Л. Дакен, Ф. Даідріе. Остання кульмінація клавесинного творчості в музиці віденського і німецького класицизму – Й.Гайдн, В.А.Моцарт, композитори мангеймської школи, Ф.Е.Бах.</p> <p>Близько 1709 р. Б. Крістофорі (clavecinі майстер з Італії) винаходить інструмент, описаний пізніше в Венеціанському журналі як «gravicembalo col piano e forte» – «піанофорте». Згодом закріпилася назва фортепіано. Назва інструменту підкреслює одне з двох його основних достоїнств – динамічну свободу. Друге гідність фортепіано – це резонанс, що дозволяє отримувати звук будь-якої протяжності.</p>				
<p><i>Тема 2.5. Фортепіанне виконавство</i></p> <p>Кінець XVIII ст. – поява роялю. Основні тенденції розвитку фортепіанного мистецтва романтиків (образний лад, жанри, особливості фактури, виконавство і педагогіка). Салонно-віртуозний напрямок. І. Крамер, І.Гуммель, А. Штейбелт, Ф. Калькбреннер, С. Тальберг, А. Дрейшок, І.Мошес, А. Герц та інші. К. М. Вебер, Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон – до проблеми раннього романтизму. Загальні риси творчості цих композиторів. Фортепіанна творчість Р. Шумана. Завдання піаніста при роботі над творами Р.Шумана. Значення виконавського мистецтва К. Вік (Шуман). Роль фортепіано в творчості Шопена. Ф. Шопен – піаніст, педагог. Ф. Шопен і сучасність: проблеми інтерпретації. Фортепіанна творчість Ф. Ліста. Періодизація його</p>	<p>8</p> <p>6</p>	<p>лекція</p> <p>самостійна</p>	<p>Лекція, презентація, опитування студентів</p> <p>Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань</p>	<p>100</p> <p>100</p>

<p>творчості і характеристика кожного творчого етапу. Педагогіка Ф. Ліста. Фортепіанна культура Німеччини в другій половині XIX століття. Зростання музичного професіоналізму (педагогіка та виконавство). Розвиток науки про виконавстві. Поширення консервативних академічних тенденцій. Особливості фортепіанного стилю Й. Брамса. Вправи Брамса та їх користь для піаніста. Брамс-піаніст. Питання інтерпретації фортепіанної спадщини Брамса.</p> <p>Імпресіонізм, його відображення в фортепіанній творчості Дебюсса і Равеля. Новаторство в області фортепіанного мови, відкриття нових можливостей у використанні фортепіанної фактури. Риси спільноті і відмінності творчості Дебюсса і Равеля. Проблеми інтерпретації їх творів в зв'язку з особливостями їхньої творчості. Найбільший представник скандинавської школи Е. Гріг і його роль в розвитку європейського фортепіанного мистецтва. Е. Гріг – виконавець. Відродження іспанської школи. І. Альбеніс, Е. Гранадос; національна основа їх мистецтва; вплив на їхнє мистецтво французьких композиторів, Ліста та ін. Фортепіанний мистецтво в США. Е. Мак-Доуелл – композитор і піаніст. «Російське музичне товариство». Перші консерваторії в Росії. Брати Рубінштейни. Просвітницька спрямованість їх різноманітної діяльності. П. Чайковський – вплив симфонізму П.Чайковського на його фортепіанне творчість. Видатні інтерпретатори спадщини П. Чайковського.</p> <p>Розвиток національного фортепіанного мистецтва у XX ст. Виконавська активність піаністів Києва, Харкова, Житомира, Полтави, Чернігова, Львова: концертні виступи українських піаністів (Ф.Якименко, В. Пухальський, О.Горовиць) в 1900–1920 рр. Відкриття перших консерваторій.</p>				
<p><i>Тема 2.6. Історія виконавського мистецтва на струно-щипкових</i></p>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	

<p><i>інструментах</i></p> <p>Гітароподібні інструменти з'явилися в глибокій старовині. Найбільш ранні збереглися свідоцтва – це скульптурні зображення в Месопотамії, що відноситься до II тисячоліття до н. е. У них відображені інструменти з невеликим корпусом, виконаним з панцира черепахи або з гарбуза. Росію з шестиструнної гітарою познайомили італійці, що служили при дворі монархів і придворної знаті. Історія зберегла імена двох італійців – Джузеппе Сарті і Карло Каноббіо. Італійський композитор Джузеппе Сарті. На початку XIX століття з'являються школи і посібники для шестиструнної гітари І. Гельда і І.Березовського, в яких здебільшого виявляється опора на іспанську і італійську класику – гітарні твори Мауро Джуліані, Маттео Каркаssi, Луїджі Леньяні, Фердинандо Каруллі, Фернандо Сора, на перекладання фортепіанної музики видатних західноєвропейських композиторів. Чималу роль у поширенні в Росії шестиструнної гітари зіграли гастролі видатних зарубіжних гітаристів – в 1822 році в Петербурзі проходили виступи італійця Мауро Джуліані, в 1923 році в Москві - іспанця Фердинанда Сора. У другій половині XVIII століття в Росії з'являється самобутня семиструнна гітара. Будувалася вона по звуках подвоєного в октаву сіль-мажорного тризвуку і відстоїть на кварту нижньої струною. Цей інструмент виявився оптимально відповідним басо-акордової супроводу міської пенсії і романсу.</p> <p>У домашньому побуті акомпанували на гітарі зазвичай по слуху – такий акомпанемент з найпростіших гармонійних функцій був елементарним і при даній настройці був надзвичайно доступним. Авторами пісень і романсів були найчастіше маловідомі музиканти-аматори, але іноді і видатні композитори XIX століття – О. Варламов, О. Гурилев, О. Аляб'єв, А. Дюбюка, А. Булахов та інші.</p>	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	100
---	---	------------	--	-----

Розвиток гітарного мистецтва на початку ХХ століття. Просвітницьке направлення гуртків гітаристів. Поява цифрових систем як перехідної форми від безписемної до нотної традиції виконавства. Відмінності нової іспанської школи від італійської.				
<i>Тема 2.7. Історія виконавства на баяні і акордеоні</i>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
<p>Назва «баян» стало присвоюватися російськими майстрами різних видів гармонік ще в 90-ті рр XIX ст. Слово «гармоніка» почало з'являтися більше 2-х століть назад. У II-й половині XVII ст. на Заході була поширенна скляна гармоніка. У XVIII столітті велике поширення набули портативні органи. Виконавець правою рукою натискав на клавіші, а лівої качав хутро. Інструмент або висів на плечі виконавця, або ставилося на стіл.</p> <p>У 1821р. Ф. Бушман винайшов губну гармоніку, довжина якої 10 см. На ній розташувалися 15 язичків. На наступний рік цей майстер винайшов гармоніку з хутром у вигляді книги, на грифі було кілька голосів. Можна було виконувати тільки мелодію.</p> <p>1829р. Віденський майстер К. Денінман уdosконалив інструмент Бушман, розділивши інструмент на дві частини, з'єднавши їх хутром. На правій клавіатурі було 5 клавіш, при натисканні однієї клавіші звучав акорд і цей інструмент став називатися акордеоном.</p> <p>У 1840-х рр. XIX ст. «Концертино» з'явилося в Англії, а «банданеон» – в Німеччині. У Росії гармоніка стала з'являтися в 30-і роки через купців, артистів. Ці інструменти швидко копіювалися нашими майстрами.</p> <p>У 40-і роки в Тулі почалося повільне зміна баяна. З'явилися фабрики з виробництва інструментів. Збирали, працювали кустарно. Цей помисел набув поширення в Вятської, Новгородської губерніях, потім Московської, Тверської, Ярославської, Костромської, в Петербурзі й Казані. У 50-60-ті роки гармоніка стала найпопулярнішим інструментом в</p>	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	100

народі. Перші з них були однорядні 5-7-8-10 клавіш і 2 баса і мажорні акорди на разжим.				
<i>Тема 3.1. Методологічні передумови музичного виконавства</i>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
Сутнісні характеристики музичного виконавства. Інтонаційно-синтаксична основа виконавства. Музичний інструмент як художній звуковий компонент виконавської процесу. Основні напрямки розвитку вітчизняної теорії музичного виконавства (Б.В.Асаф'єв, Л.С.Баренбойм, Г.Коган, Е.Г.Гуренко, В.Г.Ражніков, С.Фейнберг, Г.М.Ципін і ін.). Сучасні естетичні погляди на сутність і форми музичного виконавства. Основні ознаки та функціональні характеристики музичного виконавства. Нотний текст як об'єкт художнього пізнання і музичного виконання. Об'єктивні (Г.Бюлов, Л.С.Виготський) і суб'єктивні (В.Гумбольт, І. Гердер) концепції інтерпретаційного процесу. Сучасне мистецтвознавство про характер і межу виконавської інтерпретації авторського тексту (Ю.Т. Акімов, А.Ф. Еремеев). Специфіка авторського і виконавської аспектів музичного образу. Виконавський ідеал як вища мета виконавської творчості; його обумовленість художніми і технічними компонентами. Зміст виконавського методу. Поняття індивідуального виконавського стилю.	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	
<i>Тема 3.2. Психологічні аспекти інтерпретаційного процесу</i>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	100
Психологічні концепції (О.М. Леонт'єва, С.Л. Рубінштейна) як методологічна основа теорії музичного виконавства. Взаємозумовленість діяльнісного і особистісного розвитку музиканта-виконавця. Діяльність музиканта як сукупність розумових і фізичних дій. Інтеріоризація (перехід із зовні во внутрь), екстеріоризація (навпаки) і саморефлексія в діяльності виконавця. Поняття виконавської навички, детермінанти та етапи його формування (В.І.Петрушін). Інтерференція навичок. Виконавський	6	самостійна	Самостійна робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анатування, вирішення завдань	100

<p>навик і виконавський шаблон. Роль довільної уваги в музично-виконавській діяльності. Значення тактильних, рухових і ритмічних відчуттів в освоєнні музичного матеріалу. Основні характеристики музичного сприйняття музиканта-виконавця (цілісність, свідомість, вибірковість і постійність). Емоційна природа музичного мислення і уяви. Сутність і зміст музичної пам'яті, провідні умови її вдосконалення. Діалектика психічної і рухової сфер музиканта виконавця. Анатомо-фізіологічний і слуховий методи формування ігрової майстерності. Вплив рефлексії на теорію музичного виконавства (асоціативна система К.С.Станіславського, психотехніка І.Гофмана). Взаємозумовленість розвитку техніки і становлення художньої свідомості виконавця. Основні етапи становлення психофізичних відносин в інтерпретаційному процесі. Принцип єдності художнього і технологічного підходів до виконавської творчості.</p>				
150		Всього:100*0,25	25	
Вид підсумкового контролю:	Іспит	Форма контролю	Тести	75
			Загальний підсумок	100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, Sibelius, Sound Forge PRO, FL Studio, Finale 2014.5 для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бєлікова В. В. Оркестрове виконавство як вид художньо-творчої діяльності / В. В. Бєлікова. – Київ, 2011. – 56 с.
2. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України від найдавніших часів до початку ХХ ст. : монографія / В. Богданов. – Харків : Основа, 2010. – 287 с.
3. Боршуляк А. М. Історія становлення, розвиток та основи джазового виконавства : навч.-метод. посібник / А. М. Боршуляк. – Кам'янець-Подільський :Медобори-2006, 2016. – 155 с.
4. Брояко Н. Б. Теорія і практика бандурного виконавства : навч. посібник / Н. Б. Брояко. – Київ : Ліра-К, 2017. – 196 с.
5. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки / Н. П. Гуральник. – Київ : Вища школа, 2007. – 312 с.
6. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика : навч.-метод. посібник / Н. П. Гуральник. – Київ, 2015. – 144 с.
7. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів / В. Гуцал. – Київ : Музична Україна, 1998.
8. Давидов М. А. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник / М. А. Давидов. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. – 400 с.
9. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа) : підручник / М. А. Давидов ; М-во культури і туризму України [та ін.]. – 2-е вид. допов. випр. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2016. – 592 с.
10. Дзюба О. А. Педагогічні аспекти вокальної технології сучасного популярного виконавства / О. А. Дзюба // Імідж сучасного педагога. – 2018. – № 2 (179). – С. 66–69.
11. Єсипок В. Кобзарські та бандурні практики : навч. посібник / В. Єсипок. – Київ, 2017. – 128 с.
12. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : автореф. дис... канд. мистецтвозн. / Н. Б. Жайворонок. – Київ : КНУКіМ, 2006.– 19 с.
13. Казачков С. А. От урока к концерту / С. А. Казачков. – Казань : Казанский университет, 1999. – 343 с.
14. Каменський В. Соната для гітари / В. Каменський // Українські композитори для гітари / упоряд. В. Л. Сидоренко. – Дрогобич : Просвіта, 2007. – 24 с.
15. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник / Н. Б. Кашкадамова. – Тернопіль : Астон, 2016. – 608 с.
16. Ковач Ю. Інструментування для духового та естрадного оркестрів / Ю. Ковач. – Харків, 2007. – 97с.

17. Михайленко Н. П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре / Н. П. Михайленко ; М-во культуры и искусств Украины [и др.]. – Киев : Книга, 2003. – 248 с.
18. Олексюк О. М. Методика викладання гри на народних інструментах : навч. посібник / О. М. Олексюк ; М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. – Київ : ДАККіМ, 2004. – 135 с.
19. Ольховський А. Нарис історії української музики / А. Ольховський. – Київ : Музична Україна, 2013. – 512 с.
20. Пістунова Т. В. Українська інструментальна музика. Музично-текстологічний аналіз : навч. посібник / Т. В. Пістунова ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 132 с.
21. Пшеничний Д. Інструментовка для народних інструментів / Д. Пшеничний. – Київ : Музична Україна, 2005. – 254 с.
22. Романовський В. І. Інструментознавство для духового оркестру : навч. посіб. / В. І. Романовський ; М-во культури України, Нац. акад керів. кадрів культури і мистецтв. – Київ : НААККіМ, 2015. – 135 с.
23. Рябцев А. М. Народно-інструментальні ансамблі [Текст] : навч. посібник для студ. ВНЗ / А. М. Рябцев ; М-во культури і туризму України, КНУКіМ. – Миколаїв : МФ КНУКіМ, 2005. – 184 с.
24. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України [Текст] : навч. посібник Ч. 1. / Т. І. Сідлецька ; М-во освіти науки, молоді та спорту України [та ін.]. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 122 с.
25. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кінець XIX – XX століття) : монографія / О. М. Скопцова ; КНУКіМ. – Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. – 180 с.
26. Сучасне вокальне мистецтво в Україні : колективна монографія / [ред.-упоряд.: В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ф-т музич. мистецтва, Каф. музич. мистецтва]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 252 с.
27. Сучасне музичне мистецтво : підручник / упоряд. Г. Ф. Пономарьова, В. М. Бескорса, О. О. Цурканова. – Харків, 2012. – 248 с.
28. Хащеватська С. С. Інструментознавство : підручник / С. С. Хащеватська. – Вінниця : Нова книга, 2018. – 256 с.
29. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу / Г. Хоткевич. – Харків, 2018. – 512 с.
30. Черкаський, Л. М. Українські народні музичні інструменти / Л. М. Черкаський. – Київ : Техніка, 2003. – 264 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П. О. Використання народних інструментів у сучасній українській музичній культурі / П. О. Андрійчук // Молодий вчений. – 2017. – № 7 (47). – С. 59–62.

2. Андрійчук П. О. Теорія інструментально-виконавського мистецтва як окрема галузь музикознавства / П. О. Андрійчук // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 517–520.
3. Андрійчук П. О. Техніко-виражальні особливості сучасного баянного виконавства / П. О. Андрійчук // Молодий вчений. – 2017. – № 10 (50). – С. 227–230.
4. Берлиоз Г. Большой трактат о современной инструментовке и оркестровке / Г. Берлиоз. – Москва : Музыка, 2009.
5. Блок В. Оркестр русских народных инструментов / В. Блок. – Москва : Музыка, 2006.
6. Бояко Н. Б. Актуальні проблеми сучасного музичного виконавства / Н. Б. Бояко // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Філософія, культурологія, соціологія. – Маріуполь, 2015. – Вип. 9. – С. 33–38.
7. Вертков К. А. Русские народные музыкальные инструменты. – Москва : Музыка, 2002.
8. Гаранян Г. А. Основы эстрадной и джазовой аранжировки / Г. А. Гаранян – Москва : Музыка, 2010. – 256 с.
9. Гаценко Г. С. Музичне виконавство та особливості його розвитку в ранньомодерній Україні / Г. С. Гаценко, Н. Б. Жайворонок // Сучасне вокальне мистецтво в Україні : колективна монографія. – Київ, 2017. – С. 91–100.
10. Гаценко Г. С. Феномен виконавства в українській музичній культурі другої половини XIX – початку ХХ ст. / Г. С. Гаценко, Н. Б. Жайворонок // Сучасне вокальне мистецтво в Україні : колективна монографія. – Київ, 2017. – С. 65–74.
11. Гусак Р. Д. Традиційні музичні інструменти у вторинних формах збереження фольклору / Р. Д. Гусак // Музичне мистецтво : збірка наук. статей. – Донецьк, 2006. – Вип. 6. – С. 113 – 124.
12. Дорофєєва В. Ю. Музично-теоретичні дисципліни у сучасній мистецькій парадигмі :традиції та новації / В. Ю. Дорофєєва // Молодий вчений. – 2018. – № 2 (54). – С. 505–508.
13. Дріневська В. С. Важливість дотримання базових вокально-технічних принципів під час сольного виконання народної пісні / В. С. Дріневська // Культура і сучасність. – 2018. – № 1. – С. 164-170.
14. Дріневська В. С. Емоційне виконання української народної пісні: педагогічні та методичні замітки / В. С. Дріневська // Культура і сучасність. – 2018. – № 2. – С. 128–134.
15. Закус І. Мистецтво імпровізувати / І. Закус // Українська музика. – 2018. – № 1 (27). – С. 93–96.
16. Золкін С. А. Музична імпровізація як основа навчання студента-музиканта / С. А. Золкін // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 571–574.
17. Иванов-Радкевич А. Пособие для начинающих дирижеров / А. Иванов-Радкевич. – Москва, Музыка, 2009.

18. Ільченко О. Методичні рекомендації роботи з самодіяльним оркестром народних інструментів / О. Ільченко. – Київ, 2006.
19. Кушнір Н. Советы руководителям самодеятельных оркестров народных инструментов в работе с оркестром в первый год обучения / Н. Кушнір. – Москва : Музика, 2009.
20. Лігус В. О. Українське академічне народно-інструментальне виконавство ХХ–XXI століття у світлі проблеми діалогу культур / Валентин Лігус // Музичне мистецтво ХХІ століття :історія, теорія, практика. – 2018. – Вип. 4. – С. 99–103.
21. Несмашна Л. Ю. Бандурне мистецтво в умовах глобалізації сучасного культуропростору / Л. Ю. Несмашна, С. С. Сабрі, Н. А. Чабаненко // Молодий вчений. – 2017. – № 10 (50). – С. 305–308.
22. Остапчук Н. М. Баянно-акордеонне виконавство в сучасному музичному просторі України / Н. М. Остапчук // Мистецтвознавчі записки. – 2018. – Вип. 33. – С. 442–448.
23. Пістунова Т. В. Виконавська діяльність в практичній підготовці студентів-інструменталістів / Т. В. Пістунова, Г. Г. Постой // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 622–625.
24. Пістунова Т. В. Музична імпровізація як складова системи підготовки музикантів-інструменталістів у ВНЗ / Т. В. Пістунова // Молодий вчений. – 2017. – № 7 (47). – С. 87–90.
25. Пістунова Т. В. Стильовий синтез у сучасній естрадній інструментальній музиці / Т. В. Пістунова, Г. Г. Постой // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 618–621.
26. Романовський В. І. Виконавство на духових інструментах в сучасних умовах / В. І. Романовський // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 644–648.
27. Романовський В. І. Чистота інтонації під час гри на духових інструментах студентів-музикантів у вищих мистецьких навчальних закладах / В. І. Романовський // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 641–644.
28. Самолюк В. М. Баян в контексті музичної культури ХХ століття / В. М. Самолюк, О. В. Лузан // Молодий вчений. – 2017. – № 10 (50). – С. 331–335.
29. Самолюк В. М. Баян та акордеон в радянській естрадно-джазовій музиці першої половини ХХ століття / В. М. Самолюк, О. В. Лузан, О. М. Липчук // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 648–651.
30. Струни вічності : нотна зб. бандуриста / упоряд. В. М. Єсипок. – Київ : Ліра-К, 2019. – 112 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Брояко Н. Б. Теорія і практика бандурного виконавства [Електронний ресурс]. / Н. Б. Брояко. – Режим доступу : <http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Broyako-pdf.pdf>. – Назва з екрана.

2. Гладких А. В. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах [Електронний ресурс] / А. В. Гладких. – Режим доступу : <https://nk.in.ua/pdf/330r.pdf>. – Назва з екрана.
3. Короткий курс лекцій з дисципліни «Історія мистецтв » [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studme.com.ua/1040051413554/kulturologiya/teoriya_istoriya_izobrazite_lnogo_iskusstva.htm#96. – Назва з екрана.
4. Семешко А. А. Виконавська майстерність баяніста [Електронний ресурс] / А. А. Семешко. – Режим доступу : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/1e6/1e6b1b031592eb8c80347cec153384e8.pdf>. – Назва з екрана.
5. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України Ч. II [Електронний ресурс] / Т. І. Сідлецька. – Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Sidletska_Tetiana/Praktychna_kulturologiya_Istoriia_narodnoorkestrovoho_vykonavstva_Ukrainy_Chastyna_II.pdf?PHPSESSID=9h6tg78ehe54ptprotbjg26ged7. – Назва з екрана.

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія та теорія виконавства» передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної добросесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність plagiatu і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту plagiatu студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристройів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВІД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	Викладач враховує присутність на заняттях та додає оцінку у відповідну поточну оцінку за тиждень.
	активність студента під час аудиторних занять (ведення конспекту, участь у експрес-опитуванні, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, володіння термінологічним апаратом та мовленнєвими навичками)	за активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає 100 балів за тиждень.
РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ	Контрольна робота 1 (Складається раз у півріччя) Проводиться у формі тестування. Студенту надається на вибір три варіанти по 25 тестів. Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали.	Максимальна оцінка становить 100 балів. Викладач виставляє її у загальну поточну відомість накопичених балів за відповідний тиждень.
	Контрольна робота 2 (Складається раз у півріччя) Проводиться у формі тестування. Студенту надається на вибір три варіанти по 25 тестів. Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали.	Максимальна оцінка становить 100 балів. Викладач виставляє її у загальну поточну відомість накопичених балів за відповідний тиждень.
	Всього: у кінці навчального півріччя сума накопичених балів помножується на коефіцієнт 0,25 (100*0,25)	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	іспит Проводиться у формі тестування. 3 варіанти по 50 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 0,25 балів.	75 балів
	Загальна оцінка:	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	
84–89	B	добре	
74–83	C		зараховано
66–73	D	задовільно	
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни

Іванова В.Л

Завідувач кафедри

Піхтар О.А.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри музичного мистецтва
від 25 травня 2020 року,
протокол № 13